

Utlåtande 2009:133 RII (Dnr 314-2942/2008)

Tegelbackseländet

Motion av Teres Lindberg (s) (2008:93)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2008:93) av Teres Lindberg (s) om Tegelbackseländet anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

I en motion (2008:93) yrkar Teres Lindberg (s) att kommunfullmäktige beslutar om en ny och bättre lösning för trafikplatsen vid Tegelbacken. Motionären anför att Tegelbacken är en mycket trafikerad plats i Stockholm och att dagens trafikplats inte fungerar tillfredsställande, för vare sig fotgängare, cyklister eller bilister. Då platsen dessutom är den första plats som många besökare i Stockholm möter och en knutpunkt mellan Norrmalm, Gamla Stan och Kungsholmen måste en ny utformning av platsen göras som både bidrar med skönhet och är funktionell för gående, cyklande och kollektivtrafik.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen.

Stadsledningskontoret anser att det är väl motiverat att göra något åt trafikplatsen vid Tegelbacken. Stadsledningskontoret konstaterar dock att staden befinner sig i ett expansivt skede och ett mycket stort antal projekt är under genomförande, samtidigt som ett stort antal större planeringsprojekt nu närmar sig genomförandefas. Stadsledningskontoret anser därmed att ett beslut om en omdaning av trafikplatsen vid Tegelbacken får vägas gentemot stadens övriga investeringsbehov.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden avstår från att yttra sig i ärendet.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att Tegelbacken behöver förnyas för att bli en mer funktionell och trevlig plats. För närvarande planeras en förnyelse av City, i syfte att skapa ett bättre fungerande och mer attraktivt stadsrum. Detta kommer att innebära förändringar av trafiksystemet och de offentliga rummen. Ur trafikhänseende bedömer nämnden att Tegelbackens funktion är en av de viktigaste frågorna att lösa.

Bromma stadsdelsnämnd delar motionärens uppfattning att staden bör pröva Tegelbackens funktion som trafikplats, i syfte att förbättra framkomligheten och försköna området.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att trafiksituationen vid Tegelbacken kan behöva ses över för att skapa en plats med högre säkerhet, funktionalitet och trivsel. Som ett av stadens ”ansikten” för besökare kan det också vara motiverat att genomföra en omdaning av platsen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att Tegelbacken bör förnyas för att kunna bli en funktionell och en vacker plats, och anser att arbetet ska ingå i och samordnas med andra pågående förändringsprojekt i centrala Stockholm.

Mina synpunkter

Tegelbacken är en knutpunkt för trafik och människor i rörelse mellan Norrmalm, Kungsholmen, City och Gamla Stan. Platsen är en mycket viktig funktion för att knyta samman stadens centrala stadsdelar men i likhet med annan infrastruktur i Stockholm också mycket eftersatt på grund av dåligt underhåll.

I likhet med motionären anser jag att framkomligheten är otillfredsställande och att det är väl motiverat att göra något åt trafikplatsen vid Tegelbacken. Till skillnad från motionären anser jag dock att Tegelbacken måste ses i ett helhetsperspektiv. Det som motionären efterfrågar är redan på gång eftersom min företrädare uppdragit åt trafikkontoret att återkomma till trafik- och renhållningsnämnden med ett förslag till beslut som behandlar framkomligheten vid Tegelbacken, utifrån ett bättre fungerande och mer attraktivt stadsrum i City, för alla trafikslag inklusive cyklar, bilar, bussar, nyttotrafik och gående.

Bilaga

Motion (2008:93) om Tegelbackseländet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Bifalla motionen
2. Därutöver vill vi framföra följande

Vi samtycker med motionären att Tegelbacken är i behov av en ny utformning. Tegelbacken är idag en otrevlig och svårorienterbar trafikplats. Platsen har dock potential och skulle kunna utvecklas till ett välbesökt centralt torg med ett centralt gång- och cykelstråk som binder ihop City med Kungsholmen och Gamla Stan.

Vi vill se en utredning hur gång- och cykelflöden mellan Vasagatan och Vasabron samt mellan Rosenbad och Stadshuset kan förbättras.

Vi har föreslagit att hela Stockholms innerstad ska bli bilfri med början i de äldre delarna vid Katarina kyrka, Mariaberget och Gamla Stan. På försök skulle Skeppsbron, Vasabron och Munkbroleden kunna stängas av för privat biltrafik och bara bus-sar, taxi, färdtjänst, transporter och utryckningsfordon få lov att passera.

Då skulle mycket utrymme frigöras från Tegelbacken över Vasabron och vidare mot Slussen. Det skulle innebära utrymme för enkelriktad cykelbana på Vasabron och Munkbroleden vilket förbättrar trafiksituationen oerhört för cyklister. Det skulle skapa möjlighet att göra ett promenadstråk för gående utmed vattnet längs centralbron där nuvarande cykelbana går och minska risken för konflikter och olyckor mellan gående och cyklister.

Centralpalatset som idag är omringad av starkt trafikerade gator måste tillgängliggöras. Vi föreslår att omgivande gator stängs av för biltrafik och att det anläggs ett inbjudande centralt torg runt byggnaden med sittplatser och utblickar över vattnet. Nuvarande busshållplats kan med fördel läggas i anslutning till torget mot Vasabron. Vi vill även se en tydlig begränsning av biltrafiken i hela området vilket innebär att trafiken i möjligaste mån måste ledas upp på centralbron, inte förbi Tegelbacken.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Vi tar fasta på det faktum att borgarrådet tydligt deklarerar att ett sådant arbete som motionen efterfrågar sedan en tid pågår i staden och vi ser fram emot någon redovisning inom kort, samt att berörda nämnder någon gång får ta ställning till arbetets resultat.

Ansvarigt borgarråd påstår dessutom – oklart varför – att motionen skulle vara ensidig och att ”Tegelbacken måste ses i ett helhetsperspektiv”. I motionen framhålls att en lösning för Tegelbacken måste vara anpassad utifrån:

1. Besöksnäring
2. Skönhetsvärden
3. Omgivande bebyggelse.
4. Gångtrafik
5. Cykeltrafik
6. Kollektivtrafik
7. Förändringar i trafiksystemet som inträffat till följd av trängselskatter, nybyggnation och trafikutveckling.

Till sist framhålls att ett arbete bör pröva flera lösningar till följd av platsens komplexitet. Motionen tar sin utgångspunkt i att en rad förändringar nu sker och att det just därför är lämpligt att studera denna fråga nu. Hur ansvarigt borgarråd kan få detta till en ensidig syn är en gåta. Svaret lär väl framgå med tydlighet när borgarrådet återkommer med resultatet av det arbete som nu bedrivs i staden. Med tanke på att arbetet påbörjats redan under föregående trafikborgarråd så borde arbetet ha kommit en bra bit och att en redovisning snart kommer ansvariga beslutsfattare till del.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Vi håller med om att Tegelbacken idag fungerar mycket dåligt. Framkomligheten för såväl gående, cyklister, kollektivtrafik som bilister är under all kritik och det är viktigt att en ombyggnation påbörjas omgående. I ombyggnationen av Tegelbacken är det viktigt att beakta att cykeltrafiken ökar kraftigt varje år. Eftersom cykelträngseln vid Tegelbacken redan är stor krävs särskilda satsningar för cykeltrafiken. Tyvärr har den nuvarande politiska majoritetens politik över lag varit ogenerös gentemot cyklande stockholmare, istället har bilarnas framkomlighet ensidigt favoriserats på andra trafikslags bekostnad.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2008:93) av Teres Lindberg (s) om Tegelbackseländet anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 26 augusti 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin, Roger Mogert, Malte Sigemalm* och *Mirja Räihä Järvinen* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Emilia Hagberg* (mp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I en motion (2008:93) yrkar Teres Lindberg (s) att kommunfullmäktige beslutar om en ny och bättre lösning för trafikplatsen vid Tegelbacken. Motionären anför att Tegelbacken är en mycket trafikerad plats i Stockholm och att dagens trafikplats inte fungerar tillfredsställande, för vare sig fotgängare, cyklister eller bilister. Då platsen dessutom är den första plats som många besökare i Stockholm möter och en knutpunkt mellan Norrmalm, Gamla Stan och Kungsholmen måste en ny utformning av platsen göras som både bidrar med skönhet och är funktionell för gående, cyklande och kollektivtrafik.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är väl motiverat att göra något åt trafikplatsen vid Tegelbacken. Platsen fungerar som en knutpunkt mellan flera stadsdelar och det är många trafikslag som ska samsas om utrymmet. Enligt trafik- och renhållningsnämnden har platsen flera brister, bland annat är trafiksäkerheten och framkomligheten för oskyddade trafikanter idag inte tillfredsställande.

Redan tidigare har det funnits planer på att göra något åt trafikplatsen. Gatu- och fastighetsnämnden antog 2002 en trafikplan för Norrmalm där det angavs att trafikmiljön vid Tegelbacken skulle förbättras. Det planerade arbetet 2002 fick dock skjutas upp eftersom Tegelbacken ingick i det avlastande trafiknätet vid reparationerna av nord-sydaxeln. Den 12 juni 2007 behandlade trafik- och renhållningsnämnden ett ärende om förbättrad framkomlighet för gående och cyklister och beslutade att ge trafikkontoret i uppdrag att ta fram ett förslag som behandlar alla trafikslag.

Inom ramen för arbetet med en förnyelse av City kommer trafik- och renhållningsnämnden under 2009 på nytt att studera platsen och återkomma med ett förslag på hur Tegelbackens funktion kan förbättras.

Stadsledningskontoret konstaterar att det pågår och planeras för ett mycket stort antal infrastrukturprojekt inom staden de närmaste åren vilket påverkar framkomligheten under genomförandet. Det stora antalet infrastrukturprojekt kombinerat med åtgär-

der för eftersatt underhåll innebär att det är av stor vikt att arbetena samordnas för att minska olägenheterna för stockholmarna. Under tiden för utbyggnaden av Citybanan måste även avvägningar göras gentemot de driftstörningar i kollektivtrafiken som kommer att uppstå.

Staden befinner sig i ett expansivt skede och ett mycket stort antal projekt är under genomförande, samtidigt som ett stort antal större planeringsprojekt nu närmar sig genomförandefas. Stadsledningskontoret anser därmed att ett beslut om en omdaning av trafikplatsen vid Tegelbacken får vägas gentemot stadens övriga investeringsbehov.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motionen får anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljöförvaltningen avstår från att svara på remissen med följande motivering

De frågor som motionen rör, prövning av platsens funktion som trafikplats och ny utformning av platsen, ligger utanför miljöförvaltningens kompetensområde. Förvaltningen avstår därför från att yttra sig i ärendet.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2009 följande:

1. Trafik- och renhållningsnämnden överlämnar och åberopar kontorets utlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 mars 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Tegelbacken är en knutpunkt för trafik mellan olika stadsdelar och fungerar idag också som avlastning till Centralbron. Platsen har flera brister, bl a är trafiksäkerheten och framkomligheten för oskyddade trafikanter inte tillfredställande. Kontoret instämmer i att Tegelbacken behöver förnyas för att bli en mer funktionell och trevlig plats.

Redan i trafikplanen för Norrmalm, som antogs av dåvarande gatu- och fastighetsnämnden 2002, angavs att trafikmiljön i Tegelbacken bör förbättras. Kontoret arbetade fram ett förslag, som dock skulle innebära en viss kapacitetsminskning för biltrafiken. Mot bakgrund av att renoveringen av nordsydaxeln stod för dörren och Tegelbacken är en viktig punkt i det avlastande nätet beslutades att avvakta med fortsatt arbete.

Trafik- och renhållningsnämnden behandlade 2007-06-12 ett ärende angående bättre framkomlighet vid Tegelbacken för gående och cyklister under den period som reparationen av Norrbro pågår. Nämnden beslutade att bl a ge kontoret i uppdrag att återkomma med ett förslag som behandlar framkomligheten för alla trafikantslag, eftersom platsen bör ses i ett helhetsperspektiv.

För närvarande planeras en förnyelse av City, i syfte att skapa ett bättre fungerande och mer attraktivt stadsrum. Detta kommer att innebära förändringar av trafiksystemet och de offentliga rummen. Ur trafikhänseende bedömer kontoret att Tegelbackens funktion är en av de viktigaste frågorna att lösa. Kontoret planerar att under året återigen studera platsen och därefter återkomma till nämnden.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 mars 2009 följande:

Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på Teres Lindbergs (s) motion.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 mars 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar Teres Lindbergs uppfattning att staden bör pröva Tegelbackens funktion som trafikplats, i syfte att förbättra framkomligheten och försköna området. I samband med att vi besvarar denna motion vill vi även lyfta fram området runt Alviks torg, med liknande problem som de vid Tegelbacken, där planerad ny bebyggelse och ökad trafik på Tvärbanan riskerar att leda till ett nytt framtida Tegelbackselände.

Alvik har med sitt kollektivtrafikhärla och centrala läge goda förutsättningar att kunna inrymma ytterligare service, arbetsplatser och bostäder. Gustavslundsvägen och Alviksplan har emellertid redan idag en besvärade trafiksituation som riskerar att förvärras med ny framtida bebyggelse och förlängning av tvärbanan. Kapaciteten begränsas även av en rörlig trafiksituation uteder Gustavslundsvägen med många svängande fordon, busstrafik, längsgående parkering och taxiangöring mm. Om Alvik ska kunna utvecklas till en central målpunkt måste trafik- och parkeringsfrågorna ges högsta prioritet och förslag tas fram som kan erbjuda fullgoda lösningar på problemen. För att underlätta för äldre, rörelsehindrade och verksamma i området bör även möjligheterna att uppföra en gångbro över Drottningholmsvägen, med anslutning till Alviks östra tunnelbaneuppgång, tas i beaktande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2009 följande:

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 februari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

I motionen beskrivs bakgrunden till begreppet ”Tegelbackseländet” som har sitt ursprung i en trafiksituation med plankorsning för järnväg, spårväg och gatutrafik. Vid högertrafikens införande 1967 öppnades en planskild korsning samtidigt som spårvagnarna försvann. Motionären framför att dagens situation vid platsen på intet sätt uppfyller en bra funktion för vare sig fotgängare, cyklister eller bilister. Tegelbacken är den första plats som många besökare möter och motionären anser att Stockholm förtjänar att visa upp ett bättre ansikte. I motionen föreslås att en prövning av platsens funktion som trafikplats och genomförandet av en ny utformning av Tegelbacken bör ske för att skapa en plats som bidrar med skönhet och funktionalitet.

Förvaltningen anser att trafiksituationen vid Tegelbacken kan behöva ses över för att skapa en plats med högre säkerhet, funktionalitet och trivsel. Som ett av stadens ”ansikten” för besökare kan det också vara motiverat att genomföra en omdaning av platsen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2009 följande:

Kungsholmens stadsdelsnämnd besvarar remissen med detta tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 februari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikplanen för Norrmalm, som antogs av dåvarande gatu- och fastighetsnämnden 2002, anger att en utredning bör tas fram med mål att förbättra trafikmiljön vid Tegelbacken

Förvaltningen instämmer i att Tegelbacken bör förnyas för att kunna bli en funktionell och en vacker plats, och anser att arbetet ska ingå i och samordnas med andra pågående förändringsprojekt i centrala Stockholm; Västra city, Innerstadsförnyelsen, trafikutredning mm.

KOMMUNFULLMÄKTIGE**Motioner****2008:93****2008:93****Motion av Teres Lindberg (s) om Tegelbackseländet***Dnr 314-2942/2008*

Tegelbacken är en mycket trafikerad plats i Stockholm. Den har i praktiken sett lika dan ut sedan Norrmalmsregleringen. Begreppet "Tegelbackseländet" föddes eftersom järnvägsbommarna stängde av trafiken flera gånger i timmen. Då var trafikplatsen plankorsning mellan järnväg, spårväg och gatutrafik.

Begreppet "Tegelbackseländet" varade till högertrafikens införande 1967, då nuvarande Tegelbacken och den planskilda korsningen mellan tunnelbana, järnväg och gatutrafik öppnades. Samtidigt försvann spårvagnarna från Stockholms gatubild och Järnvägsparken hade krympt betydligt.

Trafikplatser är dock på intet sätt en bra lösning för dagens Stockholm. Det är extremt omständligt för gående att passera och ta sig till och från busshållplatsen. Centralpalatset, som i dag är säte för miljödepartementet, är i praktiken belägen mitt i en trafikplats som är utformad för att hantera ett trafikproblem, men som inte alls fyller någon bra funktion för vare sig fotgängare, cyklister eller bilister. Platsen är dessutom en viktig plats som knutpunkt mellan Norrmalm, Gamla stan och Kungsholmen.

Tegelbacken är dessutom den första plats som många besökare i Stockholm möter. Platsen är belägen precis söder om Centralstationen, Cityterminalen, Arlanda Express angöring och en av de stora taxistationerna i staden. Stockholm förtjänar att kunna visa upp ett bättre ansikte.

För stockholmarnas skull måste något göras åt eländet. En prövning av platsens funktion som trafikplats och genomförandet av en ny utformning av platsen bör göras. Stockholm förtjänar en plats som bidrar med skönhet, samt är funktionell för gående, cyklande och kollektivtrafik. Flera alternativa utformningar bör prövas. Trängselskatter, trafikutveckling och ny planering i närområdet är faktorer att ta ställning till i samband med en ny prövning av Tegelbacken.

Jag yrkar

att kommunfullmäktige beslutar om en ny och bättre lösning för Tegelbacken.

Stockholm den 15 december 2008

Teres Lindberg